

5.
SINIF

TÜRKÇE

DİNAMİK SORU BANKASI

Öğrenme Çıktısı Odaklı

- Açık Uçlu Sorular
- Destekleyici Sütunlar
- Klasik Test
- Hibrit Test
- Yeni Nesil Test
- Tekrar Testleri
- Deneme Sınavları

Yeni
Müfredata
Uygun

Tamamı
Video
Çözümlü

Akıllı Tahta
Uyumlu

mobil
analiz

turuncu

1. ÜNİTE: Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

Sözcüklerde Çok Anlamlılık	
Açık Uçlu Sorular.....	4
Klasik Test	6
Hibrit Test	8
Yeni Nesil Test	10

Sözcükler Arası Anlam İlişkileri

Açık Uçlu Sorular.....	12
Klasik Test	14
Hibrit Test	16
Yeni Nesil Test	18

Atasözü, Deyim, Kalıplaşmış Sözler

Açık Uçlu Sorular.....	20
Klasik Test	22
Hibrit Test	24
Yeni Nesil Test	26
Tekrar Testi-1	28
Tekrar Testi-2	30

2. ÜNİTE: Yazım ve Noktalama

Yazım Kuralları	
Açık Uçlu Sorular.....	32
Klasik Test	34
Hibrit Test	36
Yeni Nesil Test	38

Noktalama İşaretleri

Açık Uçlu Sorular.....	40
Klasik Test	42
Hibrit Test	44
Yeni Nesil Test	46
Tekrar Testi	48

3. ÜNİTE: Cümlede Anlam

Kanıtlanabilir-Kanıtlanamaz Cümleler, Geçiş ve Bağlantı İfadeleri

Açık Uçlu Sorular.....	50
Klasik Test	52
Hibrit Test	54
Yeni Nesil Test	56

Çeşitli Duygu ve Düşünce Bildiren Cümleler, Karşılaştırma, Benzetme ve Özetleme Cümleleri

Açık Uçlu Sorular.....	58
Klasik Test	60
Hibrit Test	62
Yeni Nesil Test	64
Tekrar Testi-1	66
Tekrar Testi-2	68

4. ÜNİTE: Şiir Bilgisi

Benzetme, Kişileştirme, Konuşturma

Açık Uçlu Sorular.....	70
Klasik Test	72
Hibrit Test	74
Yeni Nesil Test	76

Şiirin Biçim Özellikleri

Açık Uçlu Sorular	78
Klasik Test	80
Hibrit Test	82
Yeni Nesil Test	84
Tekrar Testi	86

5. ÜNİTE: İsimler

İsim ve Fiil Farkı

Açık Uçlu Sorular.....	88
Klasik Test	90
Hibrit Test	92
Yeni Nesil Test	94

İsimler

Açık Uçlu Sorular.....	96
Klasik Test	98

Hibrit Test	100
Yeni Nesil Test	102
Tekrar Testi 1	104
Tekrar Testi 2	106

6. ÜNİTE: İsmi Niteleyen ya da Belirten Sözcükler

İsmi Niteleyen ya da Belirten Sözcükler	
Açık Uçlu Sorular.....	108
Klasik Test	110
Hibrit Test	112
Yeni Nesil Test	114
Tekrar Testi	116

7. ÜNİTE: İsmi Yerine Kullanılan Sözcükler

İsmi Yerine Kullanılan Sözcükler	
Açık Uçlu Sorular.....	118
Klasik Test	120
Hibrit Test	122
Yeni Nesil Test	124
Tekrar Testi	126

8. ÜNİTE: Okuduğunu Anlama ve Yorumlama

Paragraf Türleri ve Düşünceyi Geliştirme Yolları	
Açık Uçlu Sorular.....	128
Klasik Test	130
Hibrit Test	132
Yeni Nesil Test	134
Konu ve Başlık	
Açık Uçlu Sorular.....	136
Klasik Test	138
Hibrit Test	140
Yeni Nesil Test	142
Ana düşünce ve Yardımcı Düşünce	
Açık Uçlu Sorular.....	144
Klasik Test	146

Hibrit Test	148
Yeni Nesil Test	150

Paragraf Yorumu

Açık Uçlu Sorular.....	152
Klasik Test	154
Hibrit Test	156
Yeni Nesil Test	158

Hikâye Unsurları

Açık Uçlu Sorular.....	160
Klasik Test	162
Hibrit Test	164
Yeni Nesil Test	166

Paragrafta Yapı

Açık Uçlu Sorular.....	168
Klasik Test	170
Hibrit Test	172
Yeni Nesil Test	174

Görsel Okuma ve Yorumlama

Açık Uçlu Sorular.....	176
Hibrit Test	178
Yeni Nesil Test	180

Sözel Mantık ve Muhakeme

Açık Uçlu Sorular.....	182
Hibrit Test	184
Yeni Nesil Test	186
Tekrar Testi-1.....	188
Tekrar Testi-2	190

Deneme Sınavı-1	192
Deneme Sınavı-2	200

Yanıtlar	207
----------------	-----

TANIM

Sözcükler, tek bir anlamı karşılayacak şekilde ortaya çıkmış, zaman içinde farklı anlamlara gelecek biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Yani Türkçede sözcükler, cümle içindeki kullanımlarına göre farklı anlamlar kazanır. Bu duruma **çok anlamlılık** denir.

BİLGİ

- Bir sözcüğün herkes tarafından bilinen, en yaygın kullanılan ve bu anlamdan çok uzaklaşmadan kazandığı anlamı, **gerçek anlamdır**.
- Sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı anlamı, **mecaz anlamdır**.
- Sanat, spor gibi belli bir alana ait sözcükler **terim anlamlı** sözcüklerdir.

ARAŞTIR

Sözcükler ilk başta tek bir anlama gelecek biçimde ortaya çıkmıştır. Ancak zamanla yeni anlamlar kazanmıştır. Niçin böyle bir ihtiyaç doğmuş olabilir?

ANAHTAR SORU

Yemek yapmayı çok iyi bilir, hatta tatlı bile yapar.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün hangi anlamda kullanıldığını yazın.

Çözüm: Altı çizili sözcük bu cümlede "beceri ve ustalık isteyen bir işten anlıyor ve o iş elinden geliyor olmak" anlamında kullanılmıştır.

1. Aşağıdaki cümlelerde geçen "basmak" sözcüğünün hangi anlamda kullanıldığını yazın.

- a. Bastığı yerdeki kaya sağlam olmadığı için ayağını burkmuş.

.....

- b. Kardeşi on iki yaşına yeni basmıştı.

.....

- c. Aldığı haberden sonra sıkıntı basmıştı.

.....

2. Aşağıdaki cümlelerde geçen "bakmak" sözcüğünün hangi anlamda kullanıldığını yazın.

- a. Eski fotoğraflara bakmak bana iyi gelmiyor.

.....

- b. Kendi ailesinin dışında bir de kuzenlerine bakıyordu.

.....

- c. Yaptığım pastanın tadına bakar mısınız?

.....

3. Milli takım, şampiyon olma yolunda çok çalıştı.

Bu cümledeki sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır ve bu sözcüğün gerçek anlamı nedir?

.....

.....

4. Ege Bölgesi'nde, Denizli'de yer alan Pamukkale, travertenleri ile ünlüdür.

Bu cümledeki terim anlamlı sözcükleri yazın.

.....

5. O gün arkadaşlarım yanımda olduğu için çok mutluydum.

Bu cümledeki soyut anlamlı sözcüğü yazın.

.....

6. Annem çok lezzetli yemekler yapar.

Bu cümledeki somut anlamlı sözcükleri yazın.

.....

7. Bu toplantıdan da önemli bir sonuç çıkmadı.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün gerçek mi yoksa mecaz anlamda mı kullanıldığını yazın.

.....

HATIRLA

Beş duyu organından en az bir tanesiyle algılanabilen kavram ve varlıkları karşılayan sözcükler **somut anlamlı**, duyu organlarıyla algılanamayan kavram ve varlıkları karşılayan sözcükler ise **soyut anlamlıdır**.
Örneğin hava, ses, ışık toprak gibi sözcükler somut; korku, sevgi, mutluluk gibi sözcükler soyut anlamlı sözcüklerdir.

DİKKAT

Türkçede sözcükler cümle içindeki kullanımına göre anlam kazanır. Bundan dolayı sözcüklerin anlamı her zaman cümle içindeki kullanımına göre değerlendirilmelidir. Sözcüğün tek başına kullanıldığında ifade ettiği anlamı ile cümle içindeki anlamı farklı olabilir.

PUSULA

Bu sayfadaki soruları yanıtlarken TDK Türkçe Sözlük'ten yararlanın.

TDK Türkçe Sözlük'e ulaşmak için karekodu okutun.

1. “Kısa” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “ayrıntısı çok olmayan” anlamında kullanılmıştır?

- A) Bu yıl birden uzadığı için tüm pantolonlarının boyu kısa kalmış.
- B) Elimize kısa birer not tutuşturup yapmamız gerekenleri açıkladı.
- C) Çocuk, kısa bir süre sonra tekrar kapıya geldi ve kedisini görüp görmediğimizi sordu.
- D) Yola uyarı amaçlı, kısa aralıklarla işaretleyici koydular.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) Bu bilgiler bizim için hayati öneme sahiptir.
- B) Bizi kapıdan girerken kötü bir yüzle karşıladı.
- C) Böyle boş vaatlere inanmayı bırakmış.
- D) Kitaptaki düşüncelerin esiri olmuştuk.

3. Bir dinozorun zekâsını değerlendirirken karşılaşılan en büyük zorluk, inceleyebilecek yaşayan bir örneğin olmamasıdır.

Bu cümlede aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılayan bir sözcük yoktur?

- A) Bir şeyin özünü, önemini, nitelik ve niceliğini belirlemek
- B) Sıkıntı veya güçlükle yapılma durumu, zor olma, güçlük, zahmet
- C) Bir şeyin benzeri, tıpkısı, kopyası, misil
- D) Canlının duygu ve davranışları dışındaki ruhsal süreç ve etkinliklerinin bütünü

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Artık birçok modern araçta hayatımızı kolaylaştıracak donanımlar var.
- B) Ateşi bulmak, insanoğlunun uygarlık basamaklarını hızla tırmanmasını sağlamıştır.
- C) Gün ışığından daha çok yararlanmak için binalarını doğu ve güney cepheli inşa ettiler.
- D) Çevre koşullarına uyum sağlamak için hayatında bazı değişiklikler yaptı.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük terim anlamıyla kullanılmamıştır?

- A) Termometrenin göstergesi 38 °C’ydi.
- B) Şarkı kemençe ile başlayıp zille bitti.
- C) Oyunu bir de aktör açısından değerlendir.
- D) Cismin yüzey alanını yanlış hesaplamışım.

6. “Kaçırmaq” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “Biraz daha oyalanırsak uçağı kaçıracağız.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Yazdığı kitabı bizden köşe bucağ kaçırıyor.
- B) Soğuk tavırları ile çevresindeki dostlarını kendinden uzaklaştırıp kaçırıldı.
- C) Gazetecilere yakalanmaması için onu binanın arka kapısından kaçırılmışlar.
- D) Gün batımını fotoğrafılamak istiyordu ama vaktinde hazırlanamayınca güneşi kaçırıldı.

7. Aşağıdakilerin hangisinde “dokunmak” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmamıştır?

- A) Kapı ziline hafifçe dokundum.
B) Benim yaptığım raporlara kimse dokunmasın.
C) Akşam yediğim yemek bana dokundu.
D) Söylediği sözler arkadaşına dokundu.

8. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Kitap okumak için odadaki ışık yeterli değildi.
B) Konser güzel bir ışık oyunuyla bitti.
C) Altın fiyatları bu ay çok indi.
D) Burası, önceki evimize göre daha çok güneş görüyor.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “açılmak” sözcüğü “kendine gelmek, biraz iyileşmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Yarına hava belki biraz daha açılır.
B) Fazla açıldığı için iflas etti.
C) Hasta, ateşi düşünce biraz açıldı.
D) Gemiler engin denizlere doğru açılmışlar.

10. Aşağıdakilerin hangisinde “geçmek” sözcüğü “bir yerden başka bir yere gitmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Bu sabah Konak’tan Alsancak’a geçtim.
B) Masa, kapıdan bir türlü geçmedi.
C) Bu titizlik, bana anneannemden geçmiş.
D) Uyandığımda saat dokuzu geçiyordu.

11. • Yazının eklerini okudum.
• Gazetenin sanat ekini beğendim.
• Borunun ek yerinden su damlıyor.
• Ek ödenekler yarın veriliyor.
• “Yağlı” sözcüğü, “-lı” ekini almıştır.

Yukarıdaki cümlelerde “ek” sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “gölge” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Annem saçlarına gölge yaptırmış.
B) Dayısının gölgesi altında yaşıyor.
C) Ağacın gölgesinde uyumuş kalmışım.
D) Yazın söğüt gölgesi ne güzel olur!

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Kardeşim durup dururken bana sarıyor.
B) Hava durumuna göre yarın yağmur yağacakmış.
C) Onların evine giderken dar sokaklardan geçtik.
D) Verdiğin elma çok tatlıydı.

14. I. Artık yaz geçti sayabiliriz. → Gerçek anlam
II. Kardeşine bağırıldığı için suçluluk duygusu taşıyordu. → Mecaz anlam
III. İşim fazla uzun sürmez. → Gerçek anlam
IV. Annem dolma sarıyor. → Mecaz anlam

Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin anlam özelliği yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

1. Düşünce, duygu veya davranış bakımından insanın sevgi ve saygısını kazanan, zarif.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ince” sözcüğü bu anlama gelecek biçimde kullanılmıştır?

- A) Sarışın, uzun boylu ve ince yapılı bir kadın, bekleme odasında oturuyordu.
 B) Okulun önünden geçerken oyun oynayan çocukların ince seslerini işittim.
 C) İnce biri olduğu için bu konuyu herkesin önünde uzatmayacağını biliyordum.
 D) Bayramdan önce annem, kardeşimle bana ince bir temizlik yaptırdı.

2. Fazla eşyasını acele acele valize doldurdu.

Bu cümlede “doldurmak” sözcüğünün kullanıldığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşını, yılını bitirmek
 B) Ses, koku yayılıp kaplamak
 C) Canlılık kazandırmak
 D) Dolmasını sağlamak, dolu duruma getirme

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır?

- A) Sağlıklı bir öğün için kendine salata, sebze yemeği ve yoğurt ısmarladı.
 B) İçten içe büyük bir merak duyuyor, eline ne geçerse okuyordu.
 C) Böyle uçuk bir fikri duymaya hazır değildik.
 D) Burada zaman zaman derin bir yalnızlık duygusuna kapılıyormuş.

4. • Kaptan kıyıya yanaşırken vapuru yan çevirdi.
 • Yolun kıyısında ara ara yemiş ağaçları vardı.
 • Deniz kıyısında biraz oturup hava aldı.
 • Karşı kıyıda müzik sesleri geliyordu.

“Kıyı” sözcüğü, bu cümlelerde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

5. Yazar, bu romanında köy gerçeklerine büyük bir hassasiyetle yaklaşmış.

“Yaklaşmak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bu cümledeki anlamı ile kullanılmıştır?

- A) Yanına yaklaştıkça göl daha mavi, daha berrak görünüyordu.
 B) Parlak ışıkları görünce şehre iyice yaklaştığımızı anladım.
 C) Geçen sene diktiğimiz vişnelerin boyu, erik ağacına yaklaşmış.
 D) Olaylara hoşgörü ile yaklaşması, çevresi tarafından takdir ediliyordu.

6. “Zayıf” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmamıştır?

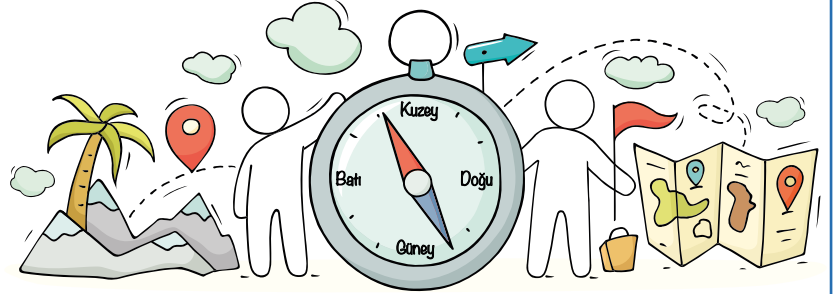
- A) Belediye, zayıf binaları güçlendirmek için yeni bir imar planını devreye soktu.
 B) Bilgisinin zayıf olduğu konulardan biri de astronomiydi.
 C) Yıllardır yediğine içtiğine çok dikkat etmesine rağmen bir türlü zayıflayamıyordu.
 D) Gelmesi zayıf bir olasılık olsa da onu beklemeye devam ettik.

7.

4 ADIMDA PUSULA YAPIMI

Yanınızda akıllı telefonunuz olmadan vahşi doğada mahsur kalırsanız korkmayın. Yolunuzu güvenli bir şekilde bulmak için kendi pusulanızı kendiniz yapabilirsiniz.

1. Öncelikle bir pusula iğnesine ihtiyacınız olacak. Bunun için ataş ya da çengelli iğne gibi demirden yapılmış bir nesneyi kullanabilirsiniz.
2. İğneyi çelik ya da demir bir nesneye en az 50 kez vurarak mıknatıslayın. Bunu yapamazsanız iğneyi saçınıza, ipeğe ya da hayvan kürküne sürtebilirsiniz.
3. Yıldızları, Güneş'i ya da bir dönüm noktasını referans alarak kuzeyi tespit edin.
4. Daha sonra iğneyi yaprak gibi yüzebilecek bir şeyin üzerine koyun ve iğnenin kuzeyi gösteren parçasını işaretleyin. Harika! Artık bir pusulanız var!

Bu metindeki sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "Bulmak" sözcüğü gerçek anlamıyla kullanılmıştır.
- B) Terim anlamda kullanılmış sözcük vardır.
- C) "İğne" sözcüğü terim anlamda kullanılmıştır.
- D) Mecaz anlamlı bir sözcük kullanılmamıştır.

8. Aşağıda "donmak" sözcüğünün cümle içinde kullanımları verilmiştir.

I	II	III	IV
Burada kış o kadar sert geçer ki borulardaki su donar.	Kimse şaşkınlıktan ne diyeceğini bilememiş, herkes donmuştu.	Buzluğa kaldırdığı meyve suyu donduğundan onu içememiştik.	Alçının donması için birkaç saat daha bekledi.

Buna göre "donmak" sözcüğü numaralanmış cümlelerin hangilerinde aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) II ve IV

1. Türk Dil Kurumunun e-sözlüğünde “yaka” sözcüğü aratıldığında şu anlamlar çıkmaktadır:

1. *isim* Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü:
“Paltosunun yakasını kaldırıp تنها caddeyi tutturdu.” - Yakup Kadri Karaosmanoğlu
2. *isim* Giysilerin boyna gelen bölümüne eklenen ve türlü biçimlerde olan parçası.
3. *isim* Karşılıklı iki yandan her biri:
“Sokağın karşı yakasına geçtiler.” - Memduh Şevket Esendal
4. *isim* Eğimli arazi.
5. *isim* Yapıların saçaklarında, suyun içeriye sızmasını önlemek için kiremidin altıyla oluk arasına konulan metal levha.
6. *isim* → semt.
7. *isim* → kenar.
8. *isim*, denizcilik → sahil.
9. *isim*, denizcilik Yelkenlerin kenar ve köşeleri.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yaka” sözcüğü 3 numaralı anlamı ile kullanılmıştır?

- A) Alelacele giydiği paltosunun yakasını düzeltmeyi unutmuştu.
- B) Yaşanılan o tatsız olaydan sonra ailenin iki yakası bir araya gelmedi.
- C) Aşırı dağınık olmasından herkes yaka silkiyordu.
- D) Bir süre boş boş dolaştı, sonra vapura binerek karşı yakaya geçmeye karar verdi.

2. • Her bayram ailenin önemini vurgulayan reklamlar boy gösteriyor televizyon kanallarında.
• Denizin iyotlu kokusu, rüzgârın etkisiyle çevreye yayılıyordu .
• Beklenen haberi alır almaz fırlayıp çıktı evden.
• Ünlü sanatçının rol aldığı dizi, bu hafta da izlenme rekorları kırmış.

Aşağıdakilerden hangisi cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden birinin anlamı değildir ?

- A) Rahat bir duruma gelmek, açılmak, ferahlamak
- B) Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı
- C) Hızla, birdenbire bulunduğu yerden çıkmak, ayrılmak
- D) Bir yazı veya konuşmada sürekli olarak öne sürülen, önemle belirtilmek istenen düşünceye dikkati çekmek, belli bir noktayı altını çizerek belirtme

3.

HOLOGRAM BASKI NASIL OLUŞTURULUR

1

Işık dalgaları hassas bir lazer ışını kullanarak yayılır ve bir yarım ayna tarafından bölünür.

2

İnce, tek bir gümüş katmana sahip bir cam parçası lazer ışınının yarısını yansıtırken diğer yarısının geçmesine izin verir.

3

Yansıyan lazer ışını nesne ile etkileşime girmez ve bir ayna tarafından fotoğraf plakasına yansıtılır.

4

Lazer ışını yarım aynadan geçerek bir nesneye yönlendirilir. Nesne, lazer ışınına yansıtır ve ışın, fotoğraf plağına çarpar.

5

Lazerin ışığı bir fotoğraf plağı üzerinde yeniden birleşir ve nesnenin her açıdan görülebilen kalıcı bir görüntüsü oluşur.

Bu metindeki numaralanmış bölümlerin hangilerinde altı çizili sözcükler terim anlamıyla kullanılmamıştır?

A) 1 ve 2

B) 2 ve 3

C) 3 ve 5

D) 4 ve 5

4. Bulmacada yukarıdan aşağıya ve soldan sağa olmak üzere bazı sözcükler gizlenmiştir.

R	S	H	B	P	Z	Y	Ö	B	O
Ü	S	C	Ş	A	F	A	K	A	Ğ
Ç	A	K	I	L	A	F	A	K	L
Y	N	A	F	M	T	E	S	K	İ
O	K	T	H	O	Ş	N	T	A	A
M	I	I	G	L	O	M	İ	L	L
U	L	K	E	A	K	İ	S	İ	Ç

Buna göre bulmacada aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılayan bir sözcük yer almamaktadır?

- A) Işık veya ses dalgalarının yansıtıcı bir yüzeye çarparak geri dönmesi, yansıma, yankı
 B) Nitelik ve durumları birbirine büsbütün aykırı olan, zıt, kontrast
 C) Yorgunluğu gidermek için duraklama
 D) Güneş doğmadan az önce beliren aydınlık

TANIM

- Yazılışları ve okunuşları farklı, anlamları aynı olan sözcüklere **eş anlamlı sözcükler** denir.
- Anlamca birbirinin karşıtı olan, birbiriyle çelişen sözcüklere **zıt anlamlı sözcükler** denir.
- Yazılışları ve okunuşları aynı olan ancak anlamları farklı olan sözcüklere **eş sesli (sesteş) sözcükler** denir.

BİLGİ

Zıt anlamlılık ve olumsuzluk birbirinden farklı kavramlardır. O yüzden bir sözcüğün olumsuzu, o sözcüğün zıt anlamlısı değildir. Örneğin gitmek sözcüğün olumsuzu **gitmemektir**. Gitmek sözcüğünün zıttı ise **gelmektir**.

ARAŞTIR

Deyim ve atasözleri gibi kalıplaşmış sözlerde sözcüklerin yerine eş anlamlıları kullanılamaz. Eş anlamlı sözcükler, kalıplaşmış sözlerin dışında, birbirinin yerine her zaman kullanılabilir mi?

ANAHTAR SORU

Ülkemizde depreme karşı gerekli tedbirler bir an önce alınmalıdır.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin eş anlamlısını bularak cümleyi yeniden yazın.

Çözüm: Altı çizili sözcüklerin eş anlamlıları düşünülünce cümle şöyle yazılmalıdır: Vatanımızda zelzeleye karşı gerekli önlemler bir an evvel alınmalıdır.

1. Bu sunumun tekrar edilmeyeceğini, bu keyifli toplantıları yinelemenin mümkün olmadığını bilmelisiniz.

Bu cümlede eş anlamlısıyla (anlamdaşıyla) birlikte kullanılan sözcükleri yazın.

.....

.....

2. İki kardeş birbirine hiç benzemezdi; Ergün ne kadar konuşkansa Burcu o kadar suskundu.

Bu cümlede zıt (karşıt) anlamlısıyla birlikte kullanılan sözcükleri yazın.

.....

.....

3. Salona vuran soluk ışıkta koltukların rengini iyi seçemiyordum.

Bu cümledeki eş sesli sözcüğü bulun ve sözcüğü diğer anlama gelecek şekilde bir cümlede kullanın.

.....

.....

4. Yüzümde bir yama gibi duruyor zaman
Bütün aşkların kan grubu aynı olsa da
Ayrıdır çıkmazları, son sözleri farklı.

A.Hicri İZGÖREN

Şiirdeki zıt anlamlı sözcükleri yazın.

.....
.....

5. Kuşkusuz hepimiz yardıma ihtiyacı olanlara elimizden geldiğince destek olmalıyız.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı nedir?

.....
.....

6. Kar ve soğuk nedeniyle yol buz tutmuştu ve otobüs çok yavaş ilerleyebiliyordu.

Bu cümledeki altı çizili sözcüklerin zıt anlamlılarını yazın.

.....
.....

7. Kıbrıs, Asya kıtasında yer alan, Akdeniz'in üçüncü büyük adasıdır. 34° - 35° kuzey enlemleri ve 32° - 34° doğu boylamları arasında yer alır. Akdeniz iklimine sahip Kıbrıs'ın bitki örtüsü makidir.

Bu metindeki terim anlamlı sözcükler nelerdir?

.....
.....

HATIRLA

Sözcüklerin eş ve zıt anlamı, cümle içindeki kullanımına göre değişebilir.

Örneğin "Bu kara günümde beni yalnız bırakmayın." cümlesindeki kara sözcüğünün eş anlamlısı siyah değildir, zıt anlamlısı da beyaz değildir. Çünkü bu cümlede kara sözcüğü "kötü, sıkıntılı" anlamında kullanılmıştır.

DİKKAT

- Bir sözcüğün gerçek ve mecaz anlamı arasında eş seslilik (sesteşlik) ilişkisi yoktur.
- Sesteş sözcüklerin anlamı, sözlükte farklı başlıklar altında açıklanır.
- Sözcüğün düzeltme işaretli biçimiyle kendisi arasında sesteşlik ilişkisi yoktur. Çünkü bu iki sözcüğün yazılışları da farklıdır.

PUSULA

Bu soruları çözerken sözcüklerin cümle içinde kazandıkları anlamlara dikkat edin.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) Burayı bulana kadar birkaç kişiye adres sordum.
 B) Bu filme gitmekle gitmemek arasında çok kararsız kaldım.
 C) Çamaşır makinesinden temiz kıyafetleri çıkarıp yerine kirlileri doldurdum.
 D) Balkona çıkar çıkmaz buz gibi hava suratımıza çarptı.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş sesli bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Elbisenin yaka kısmı bana olmadı.
 B) Tüm defter onun özenli yazısıyla doluydu.
 C) Bu kış, önceki yıla göre soğuk olmadı.
 D) Perdeyi iyice aç ki içeriye güneş girsin.

- 3.** Âşık Veysel 1894 yılında Sivas'a bağlı Sivrialan köyünde doğdu. 79 yıllık ömründe sazıyla, sözüyle ses verdiği türküleri gelecek kuşaklara taşıdı. Yarım asır önce sadık yâri kara toprağa kavuşan büyük ozan arkasında "Dostlar Beni Hatırlasın", "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Güzelliğin On Par'etmez" gibi unutulmaz türküleri bıraktı.

Aşağıdakilerin hangisi bu parçada yer alan sözcüklerden birinin eş anlamlısı değildir?

- A) Şair
 B) Yüzyıl
 C) Nesil
 D) Kısa

- 4.** Yüksek irtifa balonları, hava tahmini yapmak için gerekli cihazları taşır.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Televizyonun kumandası koltuğun altına düştüğü için onu göremedik.
 B) Makinelerin yağ kokusu fabrikanın içine işlemiş.
 C) Hemşire, yeni gelen hastanın yanına tansiyon aleti ile gitti.
 D) Buharla çalışan motorlar, o dönemin en gelişmiş icatlarındandı.

- 5.** Sosyal medyayla büyüyen jenarasyon ile bizler arasındaki fark kapanamayacak kadar büyüktür.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün Türkçe karşılığı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) başlatma
 B) fazladan
 C) bitme
 D) kuşak

6.

yollamak

göndermek

Bu sözcükler arasındaki anlam ilişkisi aşağıdakilerden hangisinde vardır?

- A) Öykü - Hikaye
 B) Bıkmak - Usanmak
 C) Cevap - Yanıt
 D) Öğrenci - Talebe

7. Bu yaptığı hareketlerden artık bıkmıştı.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün yakın anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Annem çok güzel yemek yapar.
- B) Öğretmen bugün okula gelmemişti.
- C) Bu iş için çok çabalıyordum.
- D) Yaramazlıklarından herkes usanmıştı.

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş sesli sözcük kullanılmamıştır?**

- A) Ece, bardağı düşürüp kırdı.
- B) Telefonumu bugün evde unuttum.
- C) Annem eve geç gelince bana kızdı.
- D) Sabahtan akşama kadar denizde yüzdü.

9. Dost başa düşman ayağa bakar.

Verilen atasözünde altı çizili sözcüklerdeki anlam ilişkisini örnekleyen bir kullanım, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Öfkeyle kalkan zararlı oturur.
- B) Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.
- C) Karıncadan ibret al yazdan kışı karşılar.
- D) İki deliye bir uslu koymuşlar.

10. Dün vakti olmadığı için bize gelememiş.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Bize saatlerce dil döktü ama ikna olmadık.
- B) Sınavda zamanı iyi kullanabildiği için başarılı oldu.
- C) Uzun süre ayakta kaldığı için çok yorulmuş.
- D) Dün öğleden sonra sinemaya gitmişler.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "güz" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır?**

- A) Geçen kış tatil için Uludağ'a gitmişler.
- B) Bu yörede yaz yağmurları çok olur.
- C) Baharda ağaçlar çiçek açar.
- D) Sonbahar gelince ağaçların yaprakları döküldü.

12. **Aşağıdaki cümlede altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı yoktur?**

- A) Suratında şaşkın bir ifade vardı.
- B) Dışarıda beklerken soğuktan donmuş.
- C) Bu kelimelerin anlamlarını öğrenin.
- D) Dedesi torunlarına hatıralarını anlatıyordu.

13. **Aşağıdaki yabancı sözcük ve Türkçe karşılıkları eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Rampa - yol
- B) Monoton - sıradan
- C) Fonksiyon - işlev
- D) Aktivite - etkinlik

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş sesli bir sözcük kullanılmıştır?

- A) Göreve başlayalı henüz birkaç hafta olmuştu ki başka bir şehre tayini çıktı.
 B) Yaşadığı yeri bir kır manzarası çizer gibi betimlemişti.
 C) Önce ikiye, sonra dörde katladığı kâğıdı bir kitabın ortasına gizledi.
 D) Çocukluğundan beri hayalini kurduğu pilotluk için eğitim görüyor.

2. Babam Almanya'dan mektup göndermiş.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün yakın anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) vermek
 B) paylaşmak
 C) söylemek
 D) yollamak

3. Aşağıdaki cümlelerde yer alan altı çizili sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı yoktur?

- A) Filmin sonuna doğru salondakilerin gülme sesleri kapının dışına taşmıştı.
 B) İyileştikten sonra her altı ayda bir doktor kontrolüne gitmesi gerekiyor.
 C) Tüm bunları duyunca kahkahalarla gülmeye başladı.
 D) Fen dersinde yaptığımız deneyle havanın basıncını ölçtük.

4. Amerikalı yazar, bilim insanı ve diplomat Benjamin Franklin; yıldırımlı bir fırtınada uçurtma uçurarak elektriği keşfetmesi ile bilinir. Meşhur deneyinde Franklin, yağmurda ıslanacak bir sicime bağladığı uçurtmanın tepesine tel takmıştı. Sanılanın aksine uçurtmaya doğrudan yıldırım çarpmadı ama deney, Franklin'in hissedebildiği bir kıvılcım üretti ve sicimin lifleri, balonla ovduğunuzda kolunuzdaki tüylerin dikleşeceği gibi dik duruma geldi.

Bu metindeki sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "İcat" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.
 B) "Ünlü" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.
 C) "Kuruyacak" sözcüğünün zıt anlamlısı kullanılmıştır.
 D) Eş sesli sözcüğe yer verilmiştir.

5. Veterinerler, farklı hayvan türlerini tedavi edebilen geniş bilgi ve beceriye sahip kişilerdir.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Dünyada yaşayan en eski canlı grubunun siyanobakteriler olduğu düşünülüyor.
 B) Çoğu kişi benzer sorunları yaşasa da bunları bir şekilde çözüyor.
 C) Aynı yönde akan iki nehirden birinin debisi diğerinden yüksek olabilir.
 D) Seyahatimiz süresince her gün değişik bir yeri gezdik.

1.

I.					
II.					
III.					
IV.					
V.					

- I. Ehemmiyet
- II. Kent
- III. Sihir
- IV. Ak
- V. Siyah

Numaralanmış sözcüklerin eş anlamlıları bulmacaya yerleştirildiğinde bulmacanın baştan üçüncü sütunu aşağıdakilerden hangisi olur?

A) Y
E
Ü
E
A

B) E
E
Ü
A
A

C) Ö
Ş
B
B
K

D) E
H
Y
Y
R

2. Kutulardaki sözcükler eş ve zıt anlamlıları ile eşleştirilecektir.

Ödül
Kart
Geç

Seyrek
Mükâfat

Körpe
Ayırma
Taze

Erken
Bölme
Tez

Ceza
Birleştirme

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisi herhangi bir sözcükle eşleştirilemez?

A) Ödül

B) Seyrek

C) Taze

D) Ayırma

3.

Laptop
tamiri yapılır.

En trend
ürünler burada.

İmitasyon takı
bulunur.

Part-time
eleman aranıyor.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıdaki cümlelerde kullanılan yabancı sözcüklerin Türkçe karşılıklarından biri değildir?

A) Yarı zamanlı

B) Taklit

C) Dizüstü bilgisayar

D) Tasarım

(4 ve 5. soruları aşağıdaki broşüre göre yanıtlayın.)

NEDEN DAHA AZ PLASTİK KULLANMALISINIZ?

Her yıl 300 tondan fazla plastik üretiliyor ve neredeyse yarısı sadece bir kez kullanılıyor.

1 milyon
Dünya çapında her dakika satılan plastik şişe sayısı

%90
Plastiklerin okyanuslarda yüzen çöpler içindeki oranı

500-1000 yıl
Plastiğin çözünmesi için gereken yıl sayısı

Her yıl 100 milyon deniz hayvanı
plastik tükettiği için ölüyor.

100 yunus
tek bir plastik torba yüzünden ölebilir.

Dünya çapındaki sahillere atılmış **8 milyar plastik pipet** bulunduğu öngörülmüyor.

Küçük boylarına ve keskin kenarlarına bağlı olarak, **plastik pipetler deniz hayvanları için son derece tehlikelidir.**

BPA gibi plastiklerdeki kimyasal maddeler insan vücudu için toksin olabilir.

4. Bu broşürün başlığı ile ilgili olarak şu değerlendirmeler yapılmıştır:

- I. "SebeP" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.
II. "Çok" sözcüğünün zıt anlamlısı bulunmaktadır.
III. Eş sesli sözcükler yer almaktadır.

Buna göre numaralanmış değerlendirmelerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) I, II ve III

5. Bu broşürde yer alan cümlelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

A) "Sene" sözcüğünün eş anlamlısı

B) "İnsan veya çalgı sesinin yükseklik, alçaklık derecesi" anlamındaki sözcüğün eş seslisi

C) Türkçe karşılığı "zehir" olan, yabancı dilden alıntılanmış bir sözcük

D) "Temizlemek" sözcüğünün karşıt anlamlısı

TANIM

- Genellikle anlık durumları ifade eden, çoğunlukla mecazlaşmış, kendine özgü anlamı olan ve birden çok sözcükten oluşan kalıplaşmış sözlere **deyim** adı verilir.
- Uzun deneme ve gözlemlere dayanılarak söylenmiş, öğüt veya ders veren, kalıplaşmış, kısa ve özlü sözlere **atasözü** adı verilir.
- Cümledeki anlamı pekiştirmek, güçlendirmek ve daha ilgi çekici hâle getirmek amacıyla aynı ya da farklı kelimelerin yan yana getirilmesiyle oluşan sözcük grubuna **ikileme** denir.
- Sözcükleri daha vurgulu söylemek ve anlamlarını daha güçlü kılmak için sözcüğe getirilen birtakım harflerle yapılan tekrarlama **pekiştirme** denir.

BİLGİ

- Deyimler genellikle mastar biçimindedir. Atasözleri ise cümle biçimindedir.
- Atasözlerinin ve deyimlerin ilk söyleyeni belli değildir.

ARAŞTIR

Atasözü ve deyimler dışında günlük hayatta da kullanılan kalıplaşmış sözler nelerdir?

ANAHTAR SORU

Seninle gelmiyorum diye bana gönül koyma arkadaşım, çok üzülürüm.

Bu cümledeki deyim anlamıyla birlikte yazın.

Çözüm: Cümlesindeki "gönül koymak" ifadesi bir deyimdir. Bu deyim "alınmak, birine darılmak, birinden gücenmek" anlamına gelir.

1. Ağız kulaklarına varmak

Gözleri kan çanağına dönmek

Ağzını açıp gözünü yummak

Bu deyimlerden hangisi "Öfke ile ağızına gelen bütün ağır sözleri söylemek" anlamındadır?

.....
.....

2. Çok iyi gidiyorduk ama sonunu getiremediğimiz için başaramadık.

Bu cümledeki deyim anlamıyla birlikte yazın.

.....
.....

3. Plan yapıp durmayın, evdeki hesap çarşıya uymaz her zaman.

Bu cümledeki atasözünü anlamıyla birlikte yazın.

.....
.....

4. Birlikten kuvvet doğar. Bir el bir eli yıkar, iki el bir yüzü yıkar.

Verilen atasözlerinin ortak konusu nedir?

.....

.....

5. Usta müzisyen, bu meslekte çantadan yetişmiş.
Bu cümledeki deymi ve anlamını yazın.

.....

.....

6. Bir kimsenin sözünü başka bir kimseye iletmekle görevli kişi, bu sözlerden sorumlu değildir. Sözler kırıcı ise bunda aracının suçu yoktur. Onu cezalandırmak gibi bir davranışta bulunulmamalıdır.
Açıklaması yapılan atasözünü yazın.

.....

.....

7. Keşke sen de bu yaşananlardan kendine bir pay çıkarsan!
Bu cümledeki deymi anlamıyla birlikte yazın.

.....

.....

8. İki baş bir kazanda kaynamaz.
Atasözünün anlamını yazın.

.....

.....

HATIRLA

- **İkilemeler** her zaman ayrı yazılır ve ikilemeyi oluşturan sözcüklerin arasına herhangi bir noktalama işareti konmaz.
- **Pekiştirmeler** "m, p, r, s" harfleriyle oluşturulur ve her zaman bitişik yazılır.

DİKKAT

Atasözleri ve deyimler kalıplaşmış sözlerdir. Bu sözlerde sözcüklerin yerine eş ya da yakın anlamlıları kullanılamaz. Örneğin, "Üzüm üzümüne baka baka kararır." atasözünde kararır sözcüğünün yerine "siyahlaşır" sözcüğü kullanılamaz.

PUSULA

Atasözü ve deyim anlamını bulurken çoğu zaman sözcüklerin gerçek anlamlarından hareket ederiz.

Bu bölümdeki soruları çözerken TDK'nin Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden faydalanabilirsiniz.

1. Aşağıdakilerin hangisinde “bir şeyi abartarak anlatmak” anlamında bir deyim kullanılmıştır?

- A) Seyahatinde yaşadıklarını bire bin katarak anlatmış kitabında.
- B) Zaman kazanmak için onun ağzına bir parmak bal çaldılar.
- C) Her konuda ince eleyip sık dokur, hata yapmaz.
- D) Konuyu kılı kırk yararcasına inceledi.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde deyim, açıklaması ile birlikte kullanılmıştır?

- A) İşimizin çoğu gitti, azı kaldı; biraz daha dayan.
- B) Burada hepimiz buz kestik, nerede kaldın?
- C) Tehlikeli işlerle uğraşiyor, ateşle oynuyordu.
- D) Elbisesini âdeta ateş pahasına almış.

3. Aşağıdaki deyimlerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

- A) Göz açtırmamak → Başka bir iş yapmasına vakit ve fırsat vermemek
- B) Göz ardı etmek → Görmezlikten gelmek
- C) Göz boyamak → Kandırmak, yanıltmak, gösterişle aldatmak
- D) Gözdağı vermek → Bir kimseyi, belli bir yerden ayrılmasına izin vermeyerek denetlemek

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir ikileme kullanılmıştır?

- A) Üzerini silkeledikten sonra yoluna devam etti.
- B) Memlekette eski püskü bir evimiz kalmıştı
- C) Yaşlı kadın, bastonunu yere vurarak ilerliyordu.
- D) Kalabalık içinde annesini seçemiyordu.

**5. I. Göz gördüğünü ister.
II. Göz görmeyince gönül katlanır.
III. Gözden irak olan gönülden de irak olur.
IV. Göze yasak olmaz.
Numaralanmış atasözlerinden hangi ikisi anlamca aynı doğrultudadır?**

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde pekiştirme yapılmış bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Gökyüzünün masmavi renginde kaybolmak istiyorum.
- B) Babam sobayı yakınca ev sımsıcak oldu.
- C) Yemyeşil kırlara uzanıp doğanın keyfini çıkaracağım.
- D) Tüm konser boyunca salondan ses çıkmadı.

7. I. Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
II. Ne verirsen elinle o gelir seninle.
III. Keskin sirke küpüne zarar.
IV. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

Numaralanmış atasözlerinden hangileri anlamca aynı doğrultudadır?

- A) I ve III
B) I ve IV
C) II ve III
D) II ve IV

8. İş yaparken acele eden şaşırır, işini bitiremez.
Açıklaması verilen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağır yongayı yel kaldırmaz.
B) Acele yürüyen yolda kalır.
C) Aklına geleni işleme, her ağacı taşlama.
D) Akıl akıl, gel çengele takıl.

9. (I) Tansel, heyecandan bembeyaz kesilmiş yüzle kendisinden olumlu bir haber bekleyen arkadaşlarına baktı. (II) Lafı ağızda geveledi ancak bir türlü sadede gelememişti. (III) Oysa ne ışıl'da ne de Kayra'da onu anlamaya çalışacak kadar sabır vardı. (IV) İkisinin de göğsü sıkışıyor, bir an önce iyi ya da kötü bir haber almak istiyordu.

Bu metindeki numaralanmış cümlelerin hangisinde deyim kullanılmamıştır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

10. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "zihinde canlandırmak, tasarlamak" anlamında bir deyim kullanılmıştır?**

- A) Birden sorulunca sorunun cevabı bir türlü aklına gelmemiş.
B) Bazen eski günleri göz önüne getirir ve o günlere dönmek isterdi.
C) O gün olacaklar içine doğmuş olmalı ki evden çıkmak istememiş.
D) Törende okuyacağı şiirin her bir satırı zihninde yer etmişti.

11. Eski dost düşman olmaz.

Bu atasözünün anlamı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Birçok nedenin birbirini izlemesiyle sürüp gelmiş olan eski düşmanlık, dostluğa dönüştürülemez.
B) Aralarında ufak tefek dargınlıklar olsa bile eski dostlar birbirlerine düşman olmazlar.
C) Yakınlarımız, eksikliklerimizi çekinmeden bize söyler.
D) Gerçek dost, arkadaşının sıkışık zamanında yardımına koşmaya hazır durumdadır.

12. Aralarında her yönden büyük ayrılıklar bulunmak, benzer nitelikler pek az olmak

Bu açıklama, aşağıdaki deyimlerden hangisine aittir?

- A) Arada dağlar kadar fark olmak
B) Arada kalmak
C) Dışı kalaylı, içi alaylı
D) Dışı eli yakar, içi beni

1. • Ev alma, komşu al.
• Birlikten kuvvet doğar.
• Sakla samanı, gelir zamanı.

Aşağıdakilerden hangisi bu atasözlerinden biri ile yakın anlamı değildir?

- A) El el ile, değirmen yel ile.
B) Komşu komşunun külüne muhtaçtır.
C) Damlaya damlaya göl olur.
D) Mum dibine ışık vermez.

2. Deyimler kalıplaşmış söz gruplarıdır. Bu nedenle deyimini oluşturan sözcüklerin yerleri değiştirilemez ya da sözcüklerden herhangi biri atılamaz.

Aşağıdakilerin hangisinde bu kurala aykırı bir kullanım vardır?

- A) Gözle kaş arasında ortalıktan kayboldu.
B) Sevinçli haberi alınca ağız kulaklarına vardı.
C) Girdiği işlerde bir türlü dikiş tutturamıyordu.
D) Yaptığı son işle babasının gözüne girdi.

3. “Okumak” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “birinin gizli saklı düşüncelerini anlamak” anlamına gelen deyim içinde kullanılmıştır?

- A) Bakışları ile âdeta insanın içini okuduğu için ondan bir şey saklayamazdık.
B) Doktorun diyeceklerini onun gözlerinden okumuştum.
C) Hafta sonu kampında soğuk ve tipi sabaha kadar canımıza okudu.
D) Kim ne derse desin her zaman bildiğini okuyordu.

4. Ağır ağır akan o derenin suyu bizi rahatlatmıştı.
Bu cümledeki ikilemenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Kendisine sorulan soruları yarım ağızla cevapladı.
B) Yorgunluktan ne söylediği anlaşılıyordu.
C) Evdeki işleri yavaş yapması annesini kızdırmıştı.
D) Hızlıca hazırlandı ve koşar adımlarla evden çıktı.

5. • Ayağını yorganına göre uzat.
• Ölümü gören hastalığa razı olur.
• Adamak kolay, ödemek zordur.

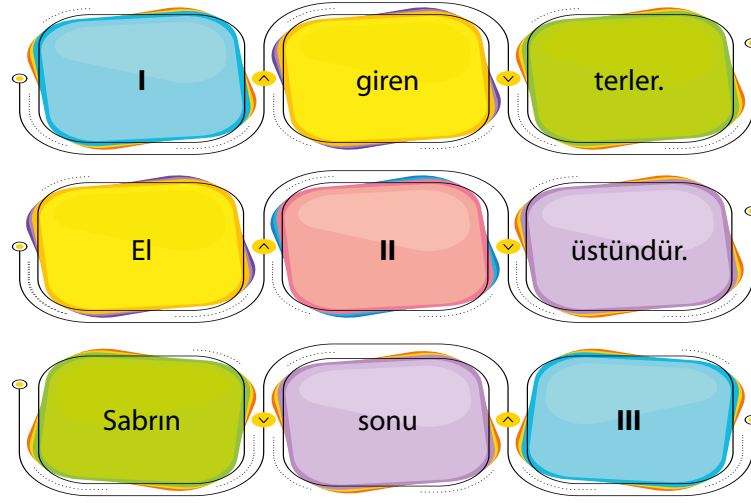
Aşağıdakilerden hangisi bu atasözlerinden birinin açıklaması değildir?

- A) Küçük bir zarara uğramayı kabul etmezse çok büyük bir zarara uğrayacağını anlayan kimse, bu küçük zarara katlanır.
B) Bir şeyin dış görünüşüne bakarak içinin de öyle olduğunu sananlar yanılır.
C) Söz vermek kolaydır ancak o sözü yerine getirmek zordur.
D) Gideri mutlaka gelire uydurmak gerekir.

6. “İki veya daha çok kimsenin bir kenara çekilip konuşması” anlamındaki deyim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başı çekmek
B) Baş başa vermek
C) Baş başa kalmak
D) Baş eğmek

7.

Verilen sözcüklerle atasözleri oluşturulduğunda boş bırakılan kutulara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Odaya	herkesten	hüsrandır
B)	Hamama	elden	selamettir
C)	Havuza	ayaktan	tatlıdır
D)	Tencereye	kalpten	sabırsızlıktır

8. Tabloda deyimlerin açıklamaları yazılırken iki deyim anlamı karıştırılmıştır.

	Deyim	Açıklaması
I.	Yol bulmak	Bir çözüm ya da çare bulmak
II.	Yol göstermek	Bir meseleye çözüm bulmaya çalışmak
III.	Yol aramak	Nasıl davranılacağını veya ne yapılacağını öğretmek
IV.	Yola gelmek	Ters tutumunu düzeltmek, istenilen biçimdeki davranışı kabul etmek

Buna göre tablonun doğru olması için hangi satırlardaki açıklamaların yeri değiştirilmelidir?

A) I ve III

B) I ve IV

C) II ve III

D) II ve IV

1.

Aşağıdakilerden hangisi görseli verilen deyimlerden birinin anlamı değildir?

- A) Hızlı hareket etmek
- B) Suçunu bilerek bundan utanmak
- C) Güvenilmeyecek birine saklaması için bir şey bırakmak
- D) Karmakarışık, kalabalık yerlerde bulunması çok zor bir şeyi aramak

2. Numaralanmış satırlarda atasözlerini oluşturan sözcüklerin sırası karışık olarak verilmiştir.

1	görünen	kılavuz	istememez	köy	
2	çivi	ama	çıkarmaz	kalır	yeri
3	seven	katlanır	dikenine	gülü	

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu atasözlerinden birinin anlamı değildir?

- A) İnsan, sevdiği kimse ve sevdiği iş yüzünden gelecek sıkıntılara katlanır.
- B) Bir şeyi gerekmediği zaman harcayan, gerektiğinde o şeyi bulamaz.
- C) Gönül yarası kapansa da unutulmaz.
- D) Ortada duran bir gerçeği açıklamak gerekmez.

3. Tabloda atasözleri zıt anlamlıları ile verilmiştir.

I.	Fazla mal göz çıkarmaz.	Azıcık aşım, kaygısız başım.
II.	Balık baştan kokar.	Kervan yolda düzelir.
III.	Öfke baldan tatlıdır.	Öfke ile kalkan zararlar oturur.
IV.	Eski dost düşman olmaz.	Güvenme dostuna, saman doldurur postuna.

Buna göre tablonun hangi satırında bir yanlışlık yapılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

4.

ATASÖZLERİ

1. Ağaç yaprağıyla gürlük.
2. Ağaç yaş iken eğilir.
3. Ağaç, meyvesi olunca başını aşağı salar.
4. Ağaç kökünden yıkılır.
5. Ağaç ne kadar uzasa göğe ermez.

AÇIKLAMALAR

- a. Bir düzen, ayrıntıların değişmesiyle değil temelini bozulmasıyla yok olur.
- b. İnsan önemli işleri akrabası, yakınları, yandaşlarından güç alarak daha kolay yapar.
- c. İnsan ne kadar yükselirse yükselsin bir yerde durur.
- d. Yararlı eserler veren, bilgi ve erdemle donanmış kimse alçak gönüllü olur.
- e. İnsanlar küçük yaşta kolay eğitilir.

	1	2	3	4	5
a					
b					
c					
d					
e					

Numaralanmış atasözleri, harflerle gösterilen açıklamaları ile eşleştirilecek ve yandaki tablo üzerinde gösterilecektir.

Buna göre atasözlerinin doğru açıklamalar ile eşleştirildiği tablo aşağıdakilerden hangisidir?

A)

	1	2	3	4	5
a	X				
b			X		
c		X			
d					X
e				X	

B)

	1	2	3	4	5
a				X	
b	X				
c			X		
d					X
e		X			

C)

	1	2	3	4	5
a				X	
b	X				
c					X
d			X		
e		X			

D)

	1	2	3	4	5
a		X			
b					X
c	X			X	
d					
e			X		

1. Üretim biçimindeki değişim, insanoğlunun hayatını ve binlerce yıllık geleneklerini kökünden değiştirdi. Sanatın da bundan nasibini alması kaçınılmazdı. Sanat, hayat demekti ve hayata dair değişim sanatta doğrudan karşılık buluyordu.

Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki sözcüklerden birinin sözlük anlamı değildir?

- A) Bir iş için ayrılmış para, ödenek
B) Başka bir biçime sokmak
C) İstek ve irade dışında olan
D) Belirli faaliyet ve işlemler sonucu yeni bir mal veya hizmet meydana getirmek

2. Evin bahçe tarafındaki merdivenlerinde teneke içinde sardunyalı vardı.

Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Arkadaşları arasındaki meselelerde tarafsız duruşu ile bilinirdi.
B) Oyunun sonunda oyuncular sahnenin ortasına gelip seyircilere selam verdiler.
C) Güney yönünden esen rüzgârlar, yılın bu zamanında denizciler için tehlikelidir.
D) Evimizdeki kimi nesnelere bizim için çok değerliymiş kimileri de değersizdir.

3. “Kısa” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde deyim içinde kullanılmıştır?

- A) Bu yıl kış, geçen yıla göre kısa sürdü.
B) Acele ettiğinden konuşmayı kısa tuttu.
C) En kısa zamanda bizi ziyarete gelecektim.
D) Kısa çubuğu çeken çocuk ebe seçilirdi.

4. Yazın çalışmayıp keyif ve zevk ile vakit geçiren çiftçi, nasıl kışın aç kalırsa çalışma gücü ve ortamı bulunduğu hâlde zamanını değerlendirmeyen ve geleceğini düşünmeyen kişi de çalışma olanakları kalmadığı zaman böyle perişan olur.

Açıklaması verilen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ağustosun yarısı yaz, yarısı kıştır.
B) Yazın gölge kovan, kışın karın ovar.
C) Fukaranın düşkünü, beyaz giyer kış günü.
D) İşini kış tut da yaz çıkarsa bahtına.

5. **Aşağıdakilerin hangisinde tüm sözcükler gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır?**

- A) İçeriden uzun uzun çalan telefonun sesi geliyor.
B) Sorunu kökünden çözmek için bir yol buldu.
C) Çocuğun kırılğan bakışları, herkesi etkiledi.
D) İnce hesaplarla hazırladığı proje kabul edildi.

6. I. Ateş düştüğü yeri yakar.
II. Herkes kendi ölüsü için ağlar.
III. Ağlarsa anam ağlar, gerisi yalan ağlar.
IV. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz.

Numaralanmış atasözlerinden hangisi anlamca diğerlerinden farklıdır?

- A) I B) II C) III D) IV

(7 ve 8. soruları aşağıdaki broşüre göre yanıtlayın.)

7. Aşağıdakilerin hangisinde bu broşürde geçen terim anlamlı sözcükler bir arada verilmiştir?

- A) sağlık - kilo - kas - verimlilik - eklem - geliştirmek - engellemek - beyin
- B) kas - toksin - eklem - kan - beyin - su - sıvı - sağlık - kilo
- C) denge - sıvı - beyin - toksin - cilt - su - kilo - alım - yorgunluk
- D) kan - kas - sıvı - toksin - cilt - beyin - sıvı - denge - temizlemek

8. Bu broşürde aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılayan bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Ortadan kaldırmak, yok etmek
- B) Bir işin olması için gerekli durumu, şartları hazırlamak
- C) Çoğaltmak
- D) İyileşmesini sağlamak, sağlığına kavuşturmak

1. Aşağıdakilerin hangisinde “kırmak” sözcüğünün anlamıyla kullanımı birbirine uyumamaktadır?

	Anlam	Kullanım
A)	Sert şeyleri vura- rak veya ezerek parçalamak	Elindeki bardağı yere fırlatarak kırdı.
B)	Daha iyi bir sonuç elde etmek	Bu yıl yapılan ya- rışmada kesin re- kor kıracak.
C)	Öldürmek, yok ol- masına neden ol- mak	Dondurucu soğuk- lar pek çok hayvanı kırdı.
D)	Gücünü, etkisini azaltmak	Sizin hatırlarınızı kır- mamak için buraya geldim.

2. Onu kendi havasına bıraksak hiç çalışmaz.

Bu cümlede “hava” sözcüğünün ifade ettiği anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Durum, ortam
- B) Keyif, âlem
- C) Çevreyi kuşatan boşluk
- D) Tarz, üslup

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Vapur seferlerinin aksaması, bir saatimi çaldı.
- B) Dolapta ne var ne yok her şeyi kurcalamış.
- C) Çocuğun elleri çok soğuktu, çok üşüyordu.
- D) Çay suyu kaynamış, çayı demleyelim.

4.

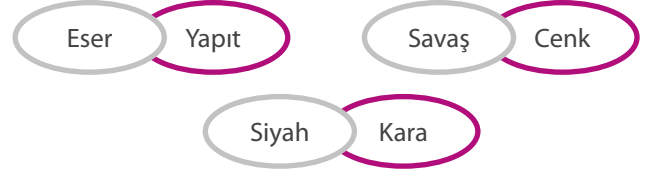

Yukarıda “gül” sözcüğünün birbiriyle ilişkili olmayan farklı anlamları verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisinin birbiriyle ilişkili olmayan farklı anlamları yoktur?

- A) Ağ
- B) Tatlı
- C) Bit
- D) Sol

5.

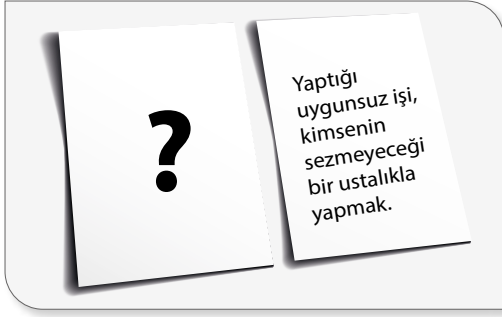
Verilen sözcük çiftlerinin arasındaki anlam ilişkisi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Gece – Gündüz
- B) Ağır – Hafif
- C) Tümce – Cümle
- D) Uzun – Kısa

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yermek” sözcüğünün zıt anlamlısı kullanılmıştır?

- A) Gelirini bir türlü doğru bir şekilde planlayıp harcamadığı için hayıflanıyor.
- B) Ablası, şiir okuyan küçük kardeşinin vurgu ve tonlamalarını övüyordu.
- C) Sanatçı, sahnedeki performansı ile izleyenlerde hayranlık uyandırmış.
- D) Bu başarılı tiyatro topluluğunun son oyunu da büyük beğeni topladı.

7.

Kartın ön yüzünde "?" yerine, kartın arka yüzünde açıklaması verilen deyim yazılmalıdır.

Buna göre kartın ön yüzüne yazılması gereken deyim, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uygun düşmek
B) Uygun bulmak
C) Karda gezip izini belli etmemek
D) Yanına kâr kalmak

8. Aşağıdakilerin hangisinde deyim açıklaması yanlış verilmiştir?

	Deyim	Açıklaması
A)	Eski toprak	Yaşlı olduğu hâlde dinçliğini koruyan kişi
B)	Yağlı müşteri	Bol paralı, çok alışveriş yapan kişi
C)	Havadan, sudan konuşmak	Belli ve önemli bir konu üzerinde değil, rastgele konulardan konuşmak
D)	Güçlük çekmek	Zorluklar, engeller yaratmak, güçlüklerle karşı karşıya getirmek, güçleştirici şeyler yapmak

9. Türkçe, deyimler bakımından zengin bir dildir. Örneğin (I) ayaklarına kapanıp bir dilekte bulunmak için "eline ayağına düşmek"; (II) bir şeyi satmak istediği hâlde satamamak, elinden çıkarmayı başaramamak için "eline kalmak"; (III) olması, gerçekleşmesi çok yakın anlamında "eli kulağında"; (IV) bolca paraya kavuşmak anlamında "eli genişlemek" deyimlerini kullanırız.

Bu parçada numaralanmış kısımların hangisinde bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV